

~ АНАЛІЗ, АУДИТ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ~

УДК: 657.37:336.146

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-5-330-14-22>**ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ: ВІД НП(С)БОДС ДО МСФЗ (IPSAS)**

Найда А. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: andrew.od2017@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6371-1382

Крюкова І.О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: kryukovaia1@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0577-6364

Шацкова Л. П., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Національний університет "Одеська політехніка", м. Одеса, Україна
e-mail: lyubash18@ukr.net
ORCID: 0000-0001-8974-6391

Волчек Р. М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: ruslan1981196@ukr.net
ORCID: 0000-0002-3741-1458

***Анотація.** Стаття присвячена аналізу фінансової звітності бюджетних установ як інструменту державного контролю, з акцентом на перехід від Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С) БОДС) до Міжнародних стандартів фінансової звітності для публічного сектору (IPSAS). У роботі розглядаються теоретичні засади та міжнародний досвід застосування IPSAS у публічному секторі, проведено порівняльний аналіз НП(С) БОДС та IPSAS щодо прозорості та верифікаційності даних. Окремо висвітлено особливості національних стандартів обліку в державному секторі України, ролі фінансової звітності в системі державного фінансового контролю, а також інституційні та нормативні бар'єри імплементації IPSAS. Розроблено систему показників оцінки впливу стандартів звітності на якість державного фінансового контролю. На основі аналізу розроблено модель поетапного впровадження IPSAS у бюджетних установах України.*

***Ключові слова:** фінансова звітність, бюджетна установа, державний фінансовий контроль, НП(С)БОДС, МСФЗ*

**FINANCIAL REPORTING OF BUDGETARY INSTITUTIONS AS AN
INSTRUMENT OF STATE CONTROL: FROM NPSAS TO IFRS (IPSAS)**

Andrii Naida, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Odesa State Agrarian University, Odesa, Ukraine
e-mail: andrew.od2017@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6371-1382

Irina Kryukova, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Taxes, Odesa State Agrarian University, Odesa, Ukraine
e-mail: kryukovaia1@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0577-6364

Liubov Shatskova, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
e-mail: lyubash18@ukr.net
ORCID: 0000-0001-8974-6391

Ruslan Volchek, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management of Organizations, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: ruslan1981196@ukr.net
ORCID: 0000-0002-3741-1458

Abstract. The article examines the financial reporting of budgetary institutions as a key instrument for ensuring effective state financial control in the context of ongoing reforms in the public sector accounting system of Ukraine. Special attention is given to the relevance of the transition from the National Public Sector Accounting Standards (NPSAS) to the International Public Sector Accounting Standards (IPSAS), driven by the need for transparency, reliability, and comparability of financial information. The paper provides a theoretical justification for the role of financial reporting as a component of the informational support system for state control over the use of budgetary resources. The authors conduct a comparative analysis of the provisions of NPSAS and IPSAS in terms of the completeness of financial disclosures, the existence of data verification mechanisms, the transparency of the reporting process, the consistency of accounting approaches, and compliance with the principles of sound management of public resources. It is demonstrated that IPSAS, unlike national standards, ensure a higher level of reporting transparency tailored to the needs of a broad range of users, including international financial institutions, state audit bodies, and the general public. The study identifies institutional and regulatory barriers that complicate the transition to IPSAS, such as fragmented regulatory support, a shortage of specialists in international reporting, the absence of adequate IT infrastructure, and the low level of financial autonomy of certain budgetary institutions. Based on the research findings, the authors propose a custom system of indicators for assessing the impact of reporting standards on the quality of state financial control. This system encompasses criteria such as timeliness, accuracy, completeness, comparability, accessibility, and verifiability of financial data. The uniqueness of the proposed system lies in its ability not only to reflect the level of compliance of reporting with key requirements, but also to identify critical risk areas that require regulatory or organizational improvement. Furthermore, the system is designed to introduce mechanisms for internal monitoring of reporting quality within budgetary institutions. Based on the conducted analysis, a model for the phased implementation of IPSAS in Ukrainian budgetary institutions has been developed.

Keywords: financial reporting, budgetary institution, state financial control, NPSAS, IFRS (IPSAS)

JEL Classification: H830; M410; M480

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації публічного управління, реформування системи державних фінансів та необхідності підвищення прозорості і підзвітності державного сектору особливої актуальності набуває питання уніфікації облікової інформації відповідно до міжнародних стандартів. Фінансова звітність бюджетних установ виконує не лише функцію інформування, але й є важливим інструментом державного контролю та фінансового моніторингу. У зв'язку з цим актуальним стає перехід від національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку для державного сектору (НП(С)БОДС) до Міжнародних стандартів фінансової звітності для державного сектору (IPSAS).

Застосування IPSAS у бюджетних установах дозволяє створити єдину інформаційну основу для прийняття управлінських рішень, контролю за ефективністю використання державних фінансових ресурсів, а також забезпечує довіру до звітності з боку громадськості, міжнародних партнерів і фінансових інституцій. Водночас процес імплементації міжнародних стандартів супроводжується значними викликами, пов'язаними з нормативною невизначеністю, методологічними відмінностями, недостатньою інституційною спроможністю та кадровим забезпеченням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі проблема впровадження міжнародних стандартів у державному секторі, зокрема IPSAS, висвітлена досить широко. Григорів О., Дутчак І. та Гордієнко М. [1] акцентують увагу на важливості методологічного супроводу переходу до IPSAS в Україні, наголошуючи на необхідності вдосконалення нормативного забезпечення та підвищення кваліфікації персоналу. Демко І.І. та Марущак В.В. [2] проводять порівняльний аналіз між національними та міжнародними стандартами фінансової звітності, зазначаючи суттєві відмінності у підходах до подання інформації, що впливає на її якість та придатність для цілей контролю.

Костецький В. і Дем'янишин В. [3] досліджують модернізацію бухгалтерського обліку фінансових ресурсів у державному секторі в контексті управління публічними фінансами та забезпечення фінансової безпеки, акцентуючи увагу на ролі цифровізації у цьому процесі. Ісаншина Ю.Г. [4] розглядає розвиток міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі, підкреслюючи, що гармонізація стандартів є ключовою умовою для підвищення прозорості державного управління.

Цінні міркування щодо адаптації міжнародного досвіду наведено у роботах Ценклера Н, Вигівської І. та Макаровича В. [5], які аналізують тенденції розвитку обліку в державному секторі у міжнародному контексті. Смірнова І.В. [6] акцентує увагу на особливостях застосування стандартів у практиці державного управління, вказуючи на потребу у зваженому підході до імплементації.

У працях Кучера Г.В. [7] та Хомутенка А.В. [8] порушується тема фінансових ресурсів державного сектору та парадигми управління ними, що безпосередньо впливає на вимоги до звітності. Значну роль у забезпеченні контролю за використанням бюджетних ресурсів відіграють підходи до організації фінансового контролю, розглянуті у роботах Піхоцької

О.М. та Піхоцької М. [9], Жидовської Н. та Петришин Л. [10], Ключки О.В. та Ключки С.С. [11], а також Невідомого В.І. [12]. Ці дослідження підкреслюють важливість фінансової звітності як джерела інформації для аудиторських процедур та прийняття управлінських рішень.

Отже, аналіз наукових праць свідчить про те, що впровадження IPSAS є багатограним процесом, що охоплює нормативно-правові, організаційні, методологічні та освітні аспекти, і безпосередньо впливає на ефективність державного фінансового контролю. Питання оцінки впливу стандартів звітності на якість державного фінансового контролю та впровадження IPSAS у бюджетних установах України залишаються актуальними.

Відокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проблемним питанням залишається участь фінансової звітності бюджетних установ, як інструменту державного контролю: від НП(С)БОДС ДО МСФЗ (IPSAS). Також потребують додаткового дослідження питання щодо формування системи забезпечення фінансової безпеки банків.

Метою дослідження є комплексне обґрунтування доцільності та інституційних передумов переходу від НП(С)БОДС до IPSAS у контексті забезпечення ефективного державного фінансового контролю, а також виявлення проблем і перспектив гармонізації фінансової звітності бюджетних установ з міжнародними стандартами.

Основний матеріал. Розвиток системи бухгалтерського обліку в державному секторі з урахуванням міжнародних стандартів зумовлений потребами підвищення прозорості управління публічними фінансами. Як зазначають Григорів О., Дутчак І., Гордієнко М. [1], основою для трансформації системи звітності бюджетних установ України слугує адаптація IPSAS — Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору, розроблених Міжнародною федерацією бухгалтерів (IFAC). Ці стандарти забезпечують єдиний підхід до обліку активів, зобов'язань, доходів і витрат публічного сектору, що сприяє створенню достовірної та порівняної фінансової інформації.

IPSAS (International Public Sector Accounting Standards) є міжнародною системою стандартів бухгалтерського обліку, що розробляється Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору (IPSASB). Вони ґрунтуються на принципах нарахування та орієнтовані на прозоре, достовірне і порівнюване відображення фінансової інформації про діяльність суб'єктів публічного сектору. Застосування IPSAS дозволяє формувати уніфіковану фінансову звітність, яка є релевантною для міжнародного порівняння, фінансового контролю і стратегічного управління [13].

Особливістю IPSAS є їх орієнтація на облік за принципом нарахування, що дозволяє відображати фінансовий стан установи повніше, ніж традиційна касова методика. Як підкреслюють Ісаншина Г.Ю. та Смірнова І.В., для української практики, де домінує касовий метод, перехід до нарахувального обліку є складним, але вкрай необхідним кроком у модернізації фінансової системи [4, 6].

Досвід країн-членів ОЕСР, зокрема Нової Зеландії, Великобританії, Південної Африки, свідчить про те, що впровадження IPSAS забезпечує підвищення прозорості державного управління, зміцнення довіри до публічних фінансів, а також покращення бюджетного планування. Окремі країни, наприклад, Румунія та Естонія, імплементували стандарти поступово, адаптуючи їх під національні реалії.

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С) БОДС) України регулюють порядок ведення обліку та складання звітності бюджетними установами. Вони мають низку особливостей, серед яких — касова база обліку, нормативна орієнтація на контроль за використанням бюджетних коштів, переважно формальний характер звітності. Демко І.І. та Марущак В.В. [2] також акцентують на відмінності між національними стандартами і повним комплексом IPSAS. Ці відмінності охоплюють не лише технічні аспекти, а й методологію формування звітності, зокрема у підходах до оцінки активів і зобов'язань, консолідації звітності, розкриття інформації.

Хоча НП(С)БОДС створені з урахуванням міжнародних підходів, але вони не забезпечують повного розкриття інформації про фінансовий стан установ. Це ускладнює прийняття ефективних управлінських рішень, планування та контроль, обмежує можливості зовнішнього аудиту.

Аналізуючи таблицю 1 можна зробити загальний висновок, що IPSAS значно перевищує НП(С)БОДС за рівнем прозорості, оскільки забезпечує повне, деталізоване і структуроване представлення інформації, важливої для прийняття контрольних рішень. Оскільки IPSAS базується на нарахувальному методі та передбачає наявність доказової бази для більшості статей, що підвищує точність перевірок і знижує ризик помилок або шахрайства. Для

контролюючих органів (КРУ, Рахункова палата) застосування IPSAS знижує потребу в залученні додаткових джерел або ручній верифікації.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз НП(С)БОДС та IPSAS
за критеріями контрольної прозорості та верифікаційності

Критерій	НП(С)БОДС	IPSAS	Коментар / Висновок
1. Обсяг розкриття фінансової інформації	Обмежений - переважно звіт про виконання кошторису, без розширеного пояснення статей	Повне розкриття активів, зобов'язань, доходів, витрат, фінансових ризиків, облікової політики тощо	IPSAS забезпечує глибшу прозорість, що полегшує аналіз для контролюючих органів
2. Метод обліку	Касовий метод, або за зарахуванням	Повноцінний нарахувальний метод	IPSAS надає більш кращу картину фінансового стану
3. Наявність стандартів щодо звітування за сегментами	Відсутня регламентація	Обов'язкова звітність за сегментами (функціональними або географічними)	Звітність IPSAS дозволяє бачити ефективність окремих напрямів діяльності
4. Оцінка активів і зобов'язань	Переважно історична вартість, обмежене використання справедливої оцінки	Справедлива вартість, переоцінка, облік амортизації	За IPSAS підвищується точність і верифікаційність оцінок
5. Застосування звітності для аудиту та контролю	Можливе, але вимагає додаткової інформації з інших джерел	Аудиторська та контрольна верифікація може здійснюватися без зовнішнього доповнення	IPSAS-формати сприяють безперервному державному аудиту
6. Відповідність міжнародним вимогам до прозорості	Часткова відповідність — орієнтація на внутрішні норми	Повна відповідність рекомендаціям IFAC, OECD, ЄС	IPSAS забезпечує глобальну сумісність і зрозумілість звітності

Джерело: сформовано авторами

Фінансова звітність виконує функцію інформаційного забезпечення як внутрішнього, так і зовнішнього фінансового контролю. Вона є основою для аудиту, ревізій, оцінки ефективності бюджетного процесу. Чим вищий рівень прозорості й достовірності фінансової звітності, тим ефективніше функціонують органи контролю та управління.

Перехід до IPSAS розширює можливості контролю, оскільки забезпечує повніше відображення економічної сутності операцій, дозволяє виявляти приховані зобов'язання, нецільове використання ресурсів.

Процес переходу бюджетних установ України до застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору (IPSAS) супроводжується низкою інституційних та нормативно-правових перешкод, які значною мірою стримують темпи і якість реформування фінансової звітності у публічному секторі.

На сьогодні в Україні впроваджено національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС), які частково базуються на IPSAS. Проте ці стандарти не є їх повною адаптацією. Відсутність прямого законодавчого закріплення за IPSAS статусу обов'язкового стандарту, а також наявність паралельних регуляторних документів призводить до правової невизначеності та дублювання норм.

Крім того, несумісність НП(С)БОДС з рядом ключових принципів IPSAS — таких як облік за методом нарахування, визнання зобов'язань, оцінка за справедливою вартістю — унеможливує створення повноцінної контрольної та аналітичної бази на рівні держави.

Органи, відповідальні за розробку та координацію фінансової політики у сфері державного обліку (Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба), часто не мають достатньо ресурсів, методичних інструментів та кадрового потенціалу для забезпечення ефективного управління переходом до IPSAS. Недостатня координація між відомствами

знижує ефективність впровадження нових стандартів і ускладнює контроль за їх дотриманням.

Національні документи стратегічного характеру (наприклад, Стратегія управління державними фінансами) формально декларують перехід до IPSAS, однак відсутні чіткі етапи, індикатори успішності, відповідальні інституції та строки реалізації. Це унеможливорює належне планування процесу, оцінювання прогресу та притягнення виконавців до відповідальності за невиконання завдань.

У сучасних умовах глобалізації та посилення вимог до прозорості фінансової інформації особливого значення набуває розробка системного підходу до оцінки впливу стандартів фінансової звітності на ефективність фінансового контролю (табл. 2). Запропонована система показників впливу стандартів звітності на якість фінансового контролю має важливе прикладне значення, оскільки дозволяє комплексно оцінити якість звітної інформації через призму таких чинників, як повнота, достовірність, своєчасність, порівнянність та прозорість фінансової інформації.

Таблиця 2

Система показників оцінки впливу стандартів звітності на якість державного фінансового контролю

№ п.п.	Назва показника	Суть показника	Методика оцінки / формула
1	Індекс прозорості фінансової інформації (ІПФІ)	Відображає повноту та деталізацію фінансових розкриттів у звітності	$\text{ІПФІ} = (\text{Кількість розкритих показників} / \text{Кількість обов'язкових розкриттів}) \times 100\%$
2	Коефіцієнт верифікаційності даних (КВД)	Визначає, наскільки звітна інформація підтверджена аудиторськими або інвентаризаційними доказами	$\text{КВД} = (\text{Кількість верифікованих показників} / \text{Загальна кількість ключових статей звітності}) \times 100\%$
3	Індекс вчасності та регулярності звітності (ІВРЗ)	Визначає ступінь дотримання термінів подання звітності	Частка звітів, поданих у термін, від загальної кількості звітів за звітний період
4	Індекс релевантності фінансової інформації (ІРФІ)	Визначає корисність звітних даних для контролюючих органів	Експертне оцінювання (анкетування КРУ, Держаудиту, Рахункової палати) за 10-бальною шкалою
5	Коефіцієнт відповідності міжнародним принципам (КВМПЗ)	Оцінює відповідність стандартів звітності базовим вимогам IPSAS (нарахування, повне розкриття, нейтральність, порівнянність)	Експертний аудит за чек-листом відповідності (≥ 40 критеріїв), % відповідностей
6	Коефіцієнт виявлення фінансових порушень (КВФП)	Демонструє ефективність звітності як інструменту виявлення фінансових порушень під час контролю	$\text{КВФП} = (\text{Кількість порушень, виявлених на підставі аналізу звітності} / \text{Загальна кількість порушень, виявлених в ході перевірки}) \times 100\%$

Джерело: Розроблено авторами.

Унікальність даної системи полягає у тому, що вона не лише відображає взаємозв'язок між якістю звітності та результативністю контролю, а й дозволяє ідентифікувати найбільш критичні аспекти звітного процесу, які потребують нормативного або організаційного вдосконалення. Так, застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) створює умови для гармонізації підходів до розкриття інформації, підвищуючи ступінь довіри до фінансових даних з боку контролюючих органів та зовнішніх стейкхолдерів.

Якісна фінансова звітність виступає фундаментом для ефективного функціонування системи фінансового контролю, оскільки забезпечує обґрунтовану інформаційну базу для прийняття управлінських і контрольних рішень. Недоліки у звітності, зокрема її фрагментарність, викривлення або затримка у поданні, значно ускладнюють здійснення об'єктивного контролю, знижують ефективність аудиторських процедур та створюють ризики фінансових зловживань.

Таким чином, системний аналіз впливу стандартів звітності через розроблену сукупність показників дозволяє не лише діагностувати стан фінансової звітності у суб'єктів господарювання, а й підвищити дієвість фінансового контролю в умовах динамічного економічного середовища.

Фінансові працівники бюджетних установ, аудитори, ревізори та аналітики часто не мають достатніх знань і навичок щодо роботи зі стандартами IPSAS. Причинами цього є відсутність навчальних програм у вищих навчальних закладах, обмежена кількість сертифікованих курсів, а також відсутність внутрішніх навчальних ініціатив у самих установах.

Цей дефіцит знань є критичним бар'єром, оскільки ефективне впровадження IPSAS вимагає не лише технічного, а й концептуального переосмислення обліку як інструменту управління й контролю.

Облікові програми, що використовуються в бюджетних установах України, не завжди пристосовані до нарахувального методу обліку, гнучкого плану рахунків та автоматизованого створення фінансової звітності відповідно до IPSAS. Це створює потребу в оновленні або заміні програмного забезпечення, що вимагає додаткових інвестицій, технічної підтримки та навчання персоналу.

У багатьох бюджетних установах існує опір до змін через усталеність процедур, традиційний підхід до формального ведення обліку і небажання переходити на складніші, але більш інформативні стандарти. Крім того, впровадження IPSAS ускладнює виявлення та приховування неефективного використання ресурсів, що також може викликати опір з боку зацікавлених сторін.

Реалізація переходу до IPSAS на практиці передбачає кілька ключових етапів: діагностика готовності установ до змін, навчання персоналу, адаптація облікових програмних рішень, створення методичних рекомендацій. Вдослідженні Ценклера П., Вигівської Т. та Макаровича Л. [5] підкреслюється, що практичний досвід упровадження міжнародних стандартів в окремих установах показує позитивну динаміку у підвищенні прозорості звітності.

У країнах ОЕСР впровадження IPSAS значно посилило механізми моніторингу публічних фінансів, що забезпечує якісний державний фінансовий контроль. Аналогічні підходи можуть бути адаптовані й в Україні з урахуванням її нормативно-правових і організаційних особливостей [13].

Запровадження цифрових технологій у систему фінансового обліку державного сектору є необхідною умовою успішної імплементації IPSAS. Відповідно до Стратегії цифрового розвитку системи управління державними фінансами, основні напрямки реформ охоплюють електронний документообіг, уніфіковані облікові платформи, автоматизацію контролю та моніторингу [14].

Цифрові рішення дозволяють забезпечити актуальність, цілісність і достовірність облікових даних, а також сприяють оперативному управлінню фінансовими потоками. Як стверджують Хомутенко А.В. та Ключка О.В. і Ключка С.С., цифровізація є не лише інструментом технічного вдосконалення, а й важливою складовою стратегічного реформування публічних фінансів [8, 11].

Цифровізація також дозволяє підвищити довіру до звітності, забезпечити її доступність для громадськості та міжнародних інституцій.

Успішна імплементація IPSAS в Україні можлива лише за умови системного та комплексного підходу: поєднання законодавчих змін, інституційної підтримки, технічного забезпечення, цифрових рішень і належної підготовки людського капіталу. Така стратегія дозволить не лише модернізувати систему обліку, а й створити ефективну платформу для прозорого управління державними фінансами та підвищення довіри до бюджетного процесу. В цілому впровадження IPSAS у бюджетних установах України можна виділити в 6 етапів (табл. 3)

Таблиця 3
Етапи впровадження IPSAS у бюджетних установах України

Етап	Характеристика	Необхідні дії	Можливі проблеми
Етап 1. Підготовчо-аналітичний етап	Аналіз поточного стану та планування переходу	Інвентаризація законодавства, діагностика систем, SWOT-аналіз	Недостатність даних, слабкий аналіз; брак політичної волі.

Етап 2. Нормативно-правовий	Формування правового підґрунтя для імплементації IPSAS.	Адаптація законів, створення нормативних актів, методичних рекомендацій	Юридичні колізії, бюрократична інерція.
Етап 3. Організаційно-кадровий	Підготовка персоналу та внутрішніх процедур	Навчання, сертифікація, освітні програми	Брак фахівців, супротив змін.
Етап 4. Техніко-технологічний	Модернізація IT-інфраструктури та забезпечення цифрових рішень для впровадження IPSAS.	Аудит ПЗ, адаптація систем; Інтеграція з інформаційними системами Казначейства та Державної казначейської служби.	Застаріла техніка; Висока вартість закупівель і супроводу.
Етап 5. Пілотний (експериментальний)	Запуск пілотних проєктів у вибраних установах або регіонах.	Вибір установ-добривольців; запуск обліку за IPSAS у тестовому режимі; моніторинг результатів; виправлення помилок, адаптація методик.	Недостатнє фінансування; Відсутність дієвого зворотного зв'язку.
Етап 6. Масове впровадження	Розгортання IPSAS у всіх бюджетних установах України.	Універсалізація програмного забезпечення; Централізоване навчання та інструктаж; Обов'язкове складання звітності за IPSAS.	Нерівномірність підготовки установ; проблеми з інтеграцією нової звітності в бюджетний процес.

Джерело: розроблено авторами

Такий підхід дозволить мінімізувати ризики та забезпечити сталий перехід до міжнародних стандартів звітності. Отже наше обґрунтування концептуальних засад трансформації фінансової звітності бюджетних установ України в контексті переходу від НП(С)БОДС до стандартів IPSAS шляхом розроблених етапів гармонійного переходу звітності, яка враховує не лише технічні аспекти обліку, а й вплив на інструменти державного фінансового контролю.

Висновки. Запровадження фінансової звітності бюджетних установ відповідно до міжнародних стандартів IPSAS є ключовим чинником зміцнення системи державного контролю в Україні. Така звітність забезпечує прозорість, підзвітність та порівнянність даних, що дозволяє ефективніше управляти публічними ресурсами, підвищити довіру громадськості та міжнародних партнерів.

Попри наявні труднощі, такі як нестача кваліфікованого персоналу, нормативна неврегульованість та обмеженість технічної інфраструктури, впровадження IPSAS відкриває широкі перспективи для модернізації бухгалтерського обліку та зміцнення фінансової безпеки. Синергія міжнародного досвіду, державної підтримки та цифрових технологій може стати запорукою успішної трансформації системи фінансової звітності в державному секторі України.

Список літератури

1. Григорів О., Дутчак І., Гордієнко М. Впровадження міжнародних стандартів обліку в державному секторі України. Економіка та суспільство. 2024. №59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-165> (дата звернення: 10.02.2025).
2. Демко І.І., Марущак В.В. Порівняння національних та міжнародних стандартів (положень) бухгалтерського обліку щодо оформлення фінансової звітності підприємств. РСЕСГЕП, 15–16 грудня 2022 року. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2022. С. 87–88. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39916> (дата звернення: 11.02.2025).
3. Дем'янишин В., Костецький В., Дем'янишин В. Модернізація бухгалтерського обліку фінансових ресурсів у державному секторі в умовах реформування системи управління публічними фінансами та зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Світ фінансів. 2022. № 4(73). С. 22-44. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1556/1564> (дата звернення: 10.02.2025).

4. Ісаншина Г.Ю. Розвиток міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у державному секторі та перспективи їх впровадження в Україні. Молодий вчений. 2019. № 1(65). С. 460-464. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-106> (дата звернення: 10.02.2025).
5. Ценклер Н., Вигівська І., Макарович В. Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі: міжнародний контекст. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2019. № 2 (43). С. 75-81. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2019-2\(43\)-75-81](https://doi.org/10.26642/pbo-2019-2(43)-75-81) (дата звернення: 11.02.2025)
6. Смірнова І. В. Національні та міжнародні стандарти обліку для державного сектору: особливості застосування. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2018. № 33. URL: <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/33/20.pdf> (дата звернення: 10.02.2025).
7. Кучер Г. В. Державні фінансові ресурси : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 608 с.
8. Хомутенко А.В. Сучасна парадигма управління державними фінансами України : монографія. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 384 с.
9. Піхоцька О.М., Піхоцька М. Досвід країн ОЕСР у організації державного фінансового контролю. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2022. № 34. С. 194-201. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/627> (дата звернення: 11.02.2025)
10. Жидовська Н., Петришин Л. Сучасні підходи до державного фінансового контролю як інструменту забезпечення ефективного використання бюджетних ресурсів. Економіка та суспільство. 2024. № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-13> (дата звернення: 10.02.2025).
11. Ключка О.В., Ключка С.С. Світова практика організації державного фінансового контролю та можливість її адаптації в Україні. Актуальні проблеми економіки. 2021. № 6 (240). С. 93-104. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2021-1-240-93-104> (дата звернення: 10.02.2025).
12. Невідомий В.І. Розвиток інституційної спроможності Рахункової палати України як незалежної державної аудиторської установи. Фінанси України. 2016. № 1. С. 116–125. URL: https://finukr.org.ua/docs/FU_16_01_116_uk.pdf (дата звернення: 10.02.2025)
13. International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB). (2023). Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements. International Federation of Accountants. URL : <https://www.ipsasb.org> (дата звернення: 10.02.2025)
14. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 р. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. No 1467-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-r#Text> (дата звернення: 10.02.2025)

References

1. Hryhoriv, O., Dutchak, I. & Hordiienko, M. (2024). Implementation of international accounting standards in the public sector of Ukraine. *Ekonomika ta suspilstvo*, 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-165> (accessed 11 February 2025) [In Ukrainian].
2. Demko, I. I. & Marushchak, V. V. (2022). Comparison of national and international accounting standards on financial reporting of enterprises. *Materialy konferentsii RSESGEP [Conference Proceedings of RSESGEP]*, Ternopil: FOP Palyanytsia V. A., 87–88. Retrieved from <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39916> (accessed 11 February 2025) [In Ukrainian].
3. Demianyshyn, V., Kostetskyi, V. & Demianyshyn, V. (2022). Modernization of accounting of financial resources in the public sector under the reform of public finance management and strengthening of financial security of business entities. *Svit finansiv*, 4(73), 22–44. Retrieved from <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1556/1564> (accessed 10 February 2025) [In Ukrainian].
4. Isanshyna, H. Yu. (2019). Development of international accounting standards in the public sector and prospects for their implementation in Ukraine. *Molodyi vchenyi*, 1(65), 460–464. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-1-65-106> (accessed 10 February 2025) [In Ukrainian].
5. Tsenkler, N., Vyhivska, I. & Makarovych, V. (2019). Trends in the development of accounting in the public sector: international context. *Problemy teorii ta metodolohii bukhgalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, 2(43), 75–81. [https://doi.org/10.26642/pbo-2019-2\(43\)-75-81](https://doi.org/10.26642/pbo-2019-2(43)-75-81) (accessed 11 February 2025) [In Ukrainian].

6. Smirnova, I. V. (2018). National and international accounting standards for the public sector: features of application. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 33. Retrieved from <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/33/20.pdf> (accessed 10 February 2025) [In Ukrainian].
7. Kucher, H. V. (2018). *Derzhavni finansovi resursy: monohrafiia* [State financial resources: monograph]. Kyiv: KNTEU [In Ukrainian].
8. Khomutenko, A. V. (2019). *Suchasna paradyhma upravlinnia derzhavnymy finansamy Ukrainy: monohrafiia* [Modern paradigm of public finance management in Ukraine: monograph]. Kyiv: FOP Huliaieva V. M. [In Ukrainian].
9. Pikhotka, O. M. & Pikhotka, M. (2022). OECD countries' experience in organizing public financial control. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, 34, 194–201. Retrieved from <https://nzlubb.org.ua/index.php/journal/article/view/627> (accessed 11 February 2025) [In Ukrainian].
10. Zhydovska, N. & Petryshyn, L. (2024). Modern approaches to public financial control as a tool for efficient use of budgetary resources. *Ekonomika ta suspilstvo*, 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-13> (accessed 11 February 2025) [In Ukrainian].
11. Kliuchka, O. V. & Kliuchka, S. S. (2021). World practice of public financial control and its possible adaptation in Ukraine. *Aktualni problemy ekonomiky*, 6(240), 93–104. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2021-1-240-93-104> (accessed 11 February 2025) [In Ukrainian].
12. Nevidomyi, V. I. (2016). Development of the institutional capacity of the Accounting Chamber of Ukraine as an independent public audit institution. *Finansy Ukrainy*, 1, 116–125. Retrieved from https://finukr.org.ua/docs/FU_16_01_116_uk.pdf (accessed 10 February 2025) [In Ukrainian].
13. International Public Sector Accounting Standards Board (IPSASB). (2023). *Handbook of International Public Sector Accounting Pronouncements*. International Federation of Accountants. <https://www.ipsasb.org> (accessed 10 February 2025)
14. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). *Strategy for digital development, digital transformations and digitalization of the public finance management system for the period until 2025* (Decree No. 1467-p, November 17). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-p#Text> (accessed 10 February 2025) [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.05.2025

Прийнята до публікації 31.05.2025

Опубліковано онлайн 05.07.2025